

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W SZCZECINIE

LSZ.410.10.1.2024

Pan
Krzysztof Mrzygłód
Wójt Gminy Nowogródek Pomorski
Urząd Gminy Nowogródek Pomorski
ul. A. Mickiewicza 15
74-304 Nowogródek Pomorski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/054 Prawne uwarunkowania lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych w Polsce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski ¹ , ul. A. Mickiewicza 15, 74-304 Nowogródek Pomorski.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Mrzyglód, Wójt Gminy Nowogródek Pomorski ² , od 22 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie, procedowanie i monitorowanie regulacji prawnych (lub ich zmiany) w zakresie lokalizacji i budowy lądowych elektrowni wiatrowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 (do dnia zakończenia kontroli ³), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie – jeżeli dotyczyły działalności objętej kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Jarosław Staniszewski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/96/2024 z 21 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 1, 5)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Wójt podejmował prawidłowe działania w celu przygotowania i procedowania regulacji prawnych dotyczących lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenie Gminy Nowogródek Pomorski⁶, z wyjątkiem zaniechania działań w celu uchylecia trzech uchwał Rady Gminy Nowogródek Pomorski⁷, w odniesieniu do których odstąpił od ich wykonania⁸. Po podjęciu przez Radę Gminy uchwały⁹ dotyczącej przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego¹⁰ obejmującego lokalizację elektrowni wiatrowych, Wójt prawidłowo zrealizował obowiązki określone w art. 6a i 6b ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych¹¹, dotyczące ogłoszenia o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego oraz przekazał informację o ogłoszeniu do gmin pobliskich. Zawiadomił także o podjęciu tej uchwały instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu MPZP oraz wystąpił o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Wójt wywiązał się również z nałożonych obowiązków w toku procedowania i uchwalenia zmiany studium

¹ Dalej: Urząd lub UG.

² Dalej: Wójt.

³ 30 lipca 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Gmina lub Gmina Nowogródek Pomorski.

⁷ Dalej: Rada Gminy lub RG.

⁸ Uchwała Rady Gminy Nr XXVIII/176/2021 z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w gminie Nowogródek Pomorski (dalej: uchwała Nr XXVIII/176/2021); uchwała Rady Gminy Nr XXVIII/177/2021 z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w gminie Nowogródek Pomorski (dalej: uchwała Nr XXVIII/177/2021) oraz uchwała Nr XLV/321/2023 Rady Gminy z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowogródek Pomorski (dalej: uchwała Nr XLV/321/2023 w sprawie zmiany Studium).

⁹ Uchwała Nr L/356/2023 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 26 października 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla lokalizacji elektrowni wiatrowych w gminie Nowogródek Pomorski (dalej: uchwała Nr L/356/2023 w sprawie MPZP).

¹⁰ Dalej: plan miejscowy lub MPZP.

¹¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 317; dalej: ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych; art. 6a i 6b dodane z dniem 23 kwietnia 2023 r.

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy¹² (określonych w art. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹³), a także w toku procedowania planu ogólnego Gminy (określonych w art. 13i ust. 3 pkt 1 i 2 tej ustawy¹⁴). Wójt nie opracował natomiast wieloletnich programów sporządzania planów miejscowych oraz nie przeprowadził oceny aktualności Studium oraz aktualności planów miejscowych i nie przedłożył ich Radzie Gminy VIII kadencji, pomimo takich obowiązków określonych w art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Przygotowanie, procedowanie i monitorowanie regulacji prawnych (lub ich zmiany) w zakresie lokalizacji i budowy lądowych elektrowni wiatrowych

Opis stanu faktycznego

1. Do dnia zakończenia kontroli NIK, na terenie Gminy nie została wybudowana żadna elektrownia wiatrowa. Wydana została m.in. decyzja Wójta z dnia 24 lipca 2013 r.¹⁵, ustalająca dla firmy E(...) ¹⁶ środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej składającej się maksymalnie z 17 turbin o łącznej mocy do 61,2 MW wraz z niezbędną infrastrukturą.

(akta kontroli str. 2, 8, 152, 158-164)

Wojewoda Zachodniopomorski decyzją nr 1/W/2024 z 11 kwietnia 2024 r.¹⁷, zatwierdził projekt zagospodarowania terenu i projekt architektoniczno – budowlany oraz udzielił pozwolenia na budowę dla Inwestora, obejmującego budowę farmy wiatrowej Nowogródek Pomorski, składającej się z 13 elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą¹⁸. Do wniosku o pozwolenie na budowę Inwestor załączył m.in. decyzję¹⁹ Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie²⁰ z dnia 21 lutego 2024 r. o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia.

(akta kontroli str. 165-171)

Sekretarz Gminy (z up. Wójta) wyjaśniła m.in., że: *realizacja turbin wiatrowych w Gminie nie jest w pełni zależna od działań gminy. Gmina uchwaliła dwa MPZP i 24 lipca 2013 r. wydała decyzję ustalającą środowiskowe uwarunkowania dla budowy farmy wiatrowej składającej się maksymalnie z 17 turbin o łącznej mocy do 61,2 MW, wraz z niezbędną infrastrukturą. Inwestor był odpowiedzialny za podpisanie umów dzierżawy na lokalizację wież, omiotów, fundamentów oraz dróg dojazdowych. Przed uzyskaniem decyzji środowiskowej, Inwestor musiał przeprowadzić roczne monitoringi środowiskowe. Kluczową kwestią było również uzyskanie przyłącza do sieci, które Inwestor otrzymał 24 marca 2021 r. o mocy 56,1 MW. W momencie uzyskania warunków przyłączenia, realizacja turbin była niemożliwa z powodu ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, obowiązującej od 20 maja 2016 r. Ustawa ta wymagała, aby odległość turbin od zabudowań wynosiła co najmniej dziesięciokrotność całkowitej wysokości wiatraka wraz z łopatami. Po nowelizacji ustawy w 2023 r., Inwestor mógł przystąpić do uzyskania nowej decyzji*

¹² Zmiana przyjęta uchwałą Rady Gminy Nr L/357/2023 z dnia 26 października 2023 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowogródek Pomorski (dalej: uchwała Nr L/357/2023 w sprawie zmiany Studium), przyjętego uchwałą Rady Gminy Nr XXVIII/168/14 z dnia 24 stycznia 2014 r. (dalej: Studium).

¹³ Dz. U. z 2023 r. poz. 977, ze zm.; dalej: ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; art. 11 uchylony z dniem 24 września 2023 r.

¹⁴ Art. 13i dodany z dniem 24 września 2023 r.

¹⁵ Znak RiGMK.6220.8.2011.MG.

¹⁶ Dalej: Inwestor.

¹⁷ Wydana po rozpatrzeniu wniosku o pozwolenie na budowę z 1 marca 2024 r. (znak sprawy: AP-1.7840.7.1.2024.AN)..

¹⁸ Decyzja obejmowała dziewięć działek obręb Trzcinna oraz siedem działek obręb Karsko.

¹⁹ Nr 3/2024 (znak WONS.420.12.2023.KK.HB.19)

²⁰ Dalej: RDOŚ.

środowiskowej, z uwagi na konieczność przesunięcia turbin względem wcześniejszej decyzji. Nowe przepisy pozwalają na budowę farm wiatrowych w odległości 700 m od najbliższych zabudowań. MPZP z 2012 r. wprowadziły ograniczenia dotyczące średnicy wirnika – 112 m. (...) w 2023 r. Inwestor otrzymał informację, że turbina V112 nie jest już produkowana. Alternatywne turbiny, które pasują do zapisów planu, mają średnicę rotora 90, 100, lub 110 m i moc 2,2 MW, podczas gdy turbina V112 miała moc 3,45 MW. Obecnie Inwestor prowadzi procedurę dotyczącą instalacji 13 turbin o mocy 2,2 MW każda, co łącznie daje 28,6 MW.

(akta kontroli str. 220, 222)

W kontrolowanym okresie w Gminie działała Gminna Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna²¹, powołana 19 lutego 2018 r.²² na podstawie art. 8 ust 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jako organ doradczy Wójta w sprawach zagospodarowania przestrzennego. Organizację i tryb działania GKUA określał jej regulamin organizacyjny.

(akta kontroli str. 243-249)

2. Do dnia zakończenia kontroli NIK, na obszarze Gminy obowiązywały MPZP przyjęte na podstawie 22 uchwał Rady Gminy²³, które obejmowały obszary o łącznej powierzchni 1 472,86 ha, tj. 10,1% obszaru Gminy (14 594,07 ha).

(akta kontroli str. 250-252)

Tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych na obszarze Gminy wskazano w ustaleniach Studium uchwalonego 24 stycznia 2014 r. (obowiązującego w okresie objętym kontrolą). Według Studium, wykorzystywanie wszystkich dostępnych źródeł energii odnawialnej²⁴ było zgodne z polityką zagospodarowania przestrzennego Gminy. W Studium wskazano tereny Gminy²⁵, na których dopuszczona była lokalizacja elektrowni wiatrowych o mocy powyżej 100 kW (maksymalnie 17) na podstawie dwóch obowiązujących MPZP²⁶ (na pozostałym terenie wykluczono lokalizację zespołów elektrowni wiatrowych). Uchwałą Nr L/357/2023 w sprawie zmiany Studium podjętą 26 października 2023 r., utrzymano ustalenia w Studium w zakresie terenów, na których dopuszczono lokalizację elektrowni wiatrowych, przy czym zwiększono ich moc ze 100 kW do 500 kW oraz dopuszczono również możliwość lokalizacji na tych terenach urządzeń fotowoltaicznych. Wykreślono w Studium zapisy dotyczące określenia maksymalnej liczby elektrowni wiatrowych, zapisy odwołujące się do obowiązujących MPZP, a także wykluczające lokalizację zespołów na pozostałych terenach, nieobjętych ww. planami miejscowymi. Pozostawiono zapis, według którego dla instalacji o mocy powyżej 500 kW, podstawą realizacji inwestycji powinien być MPZP sporządzony dla obszaru planowanego przedsięwzięcia, w razie potrzeby wraz ze strefą ewentualnego oddziaływania. Procedowanie i uchwalenie zmiany Studium przeprowadzono stosownie do wymogów określonych w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określonych m.in. w art. 11 tej ustawy²⁷. Wójt stosował się m.in. do obowiązujących na etapie przystąpienia do zmiany Studium, zasad i sposobu poinformowania o podjęciu uchwały o przystąpieniu do zmiany Studium²⁸, uzgodnienia i opiniowania projektu, a także jego ogłoszenia i wyłożenia do publicznego wglądu.

²¹ Dalej: GKUA.

²² Zarządzenie Wójta nr 4/2018 w sprawie powołania Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, której skład został zmieniony zarządzeniem nr 71/2022 z 21 października 2022 r. oraz zarządzeniem nr 63/2023 z 1 grudnia 2023 r.

²³ Z tego 19 uchwał RG podjętych przed 1 stycznia 2022 r. (objęto nimi obszar 1 301,35 ha); dwie uchwały podjęte 27 kwietnia 2022 r. (objęto nimi obszar 168,01 ha) oraz jedna uchwała podjęta 22 maja 2024 r. (obszar objęty MPZP obejmował 3,50 ha).

²⁴ Zdefiniowane w Studium, jako wszystkie te źródła, które wykorzystują energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, spadku rzek, a także energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, biogazu z oczyszczania ścieków czy rozkładu szczątek roślinnych i zwierzęcych.

²⁵ Na północ od wsi Golin; na zachód od wsi Świątki oraz na wschód od wsi Trzcinna.

²⁶ Przyjętych uchwałą Nr XIII/80/12 oraz uchwałą Nr XIII/81/12.

²⁷ Uchylony z dniem 24 września 2023 r.

²⁸ Uchwała RG Nr XXXVIII/258/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowogródek Pomorski

(akta kontroli str. 69, 71, 80, 99-105, 262-268)

Do dnia zakończenia kontroli NIK, lokalizacja elektrowni wiatrowych na obszarze Gminy ujęta była w obowiązujących MPZP przyjętych dwoma uchwałami RG z 28 marca 2012 r.²⁹ (z 22 obowiązujących do dnia zakończenia kontroli NIK). Uchwalone dwa MPZP obejmowały lokalizacje zespołu elektrowni wiatrowych położonych odpowiednio w okolicach miejscowości: Nowogródek Pomorski, Trzcinna, Świątki i Golin³⁰, a także Nowogródek Pomorski, Golin i Sumiak³¹. MPZP dotyczący zespołu elektrowni Świątki i Trzcinna obejmował obszar 673,39 ha (4,6% powierzchni Gminy), a zespołu elektrowni Golin – 370,82 ha (2,5%). Przyjęcie oraz realizacja zadań z zakresu infrastruktury technicznej zapisanych w ww. MPZP, nie wiązała się z wydatkami z budżetu Gminy i miała być wynikiem zamierzeń inwestora w całości finansowych ze środków pozabudżetowych.

(akta kontroli str. 41, 47-48, 52-53, 55-56, 60-62, 65-66, 68, 83, 122-123, 146-151, 154-155, 251-252)

Jednym z celów strategicznych ujętych w „Strategii rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2015-2020”³² było „Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego”, a w zakresie planowanych działań wskazano m.in.: montaż instalacji fotowoltaicznej oraz pomoc przy uzyskaniu środków unijnych na inwestycje mające wpływ na zmniejszenie emisji CO². Do dnia zakończenia kontroli NIK nie została sporządzona „Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2020-2025”. Przystąpienie do jej opracowania określono w uchwale Rady Gminy z 27 marca 2019 r.³³

(akta kontroli str. 2, 8, 133-143, 144-145, 152)

Sekretarz Gminy wyjaśniła, że (...) w 2022 roku podjęto uchwałę nr XXXIV/225/2022 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 24 lutego 2022 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski do 2030 roku”, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, na podstawie której rozpoczęto procedurę opracowywania strategii (rozpoczęto konsultacje z mieszkańcami poprzez wypełnianie ankiet), zbierano dane i informacje statystyczne i analityczne. Jednak ze względu na zapowiadane zmiany w przepisach dotyczących wprowadzenia planów ogólnych, które miałyby być spójne ze strategią gminy i możliwością pozyskania środków na opracowanie ww. dokumentów (...) Urząd przesunął termin opracowania strategii do momentu ogłoszenia naborów w zakresie dofinansowania (...) dokonano na ten moment rozeznania cenowego dotyczącego przygotowania strategii rozwoju gminy, a kolejnym krokiem będzie wyłonienie wykonawcy i podpisanie umowy na opracowanie ww. dokumentu, który będzie zawierał politykę przestrzenną Gminy spójną w zapisami planu ogólnego, w której znajdą się informacje na temat lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych na terenie Gminy.

(akta kontroli str. 220, 224-225)

²⁹ Uchwały: Nr XIII/80/12 oraz Nr XIII/81/12.

³⁰ Do ośmiu wież elektrowni wiatrowych (o mocy do 3,6 MW każda; wysokość wieży, słupa lub masztu stanowiącego konstrukcję nośną siłowni wiatrowej, mierzony od poziomu terenu do 140,0 m nad poziomem terenu (npt.), przy czym wraz z wirnikiem w jego skrajnej pozycji pionowej nie wyżej niż 200,0 m npt.; maksymalna średnica wirnika turbiny – 112,0 m; powierzchnia zabudowy dla jednej wieży elektrowni wiatrowej do 900 m²; minimalna odległość między wieżami 300,0 m) na terenach na zachód od wsi Świątki oznaczonych symbolem 01R/EW, 02R/EW i 03R/EW (po jednej wieży elektrowni wiatrowych), a także na wschód od wsi miejscowości Trzcinna oznaczonych symbolem 04R/EW (nie więcej niż pięć wież); dalej: zespół elektrowni Świątki i Trzcinna.

³¹ Do dziewięciu wież elektrowni wiatrowych (o mocy do 3,6 MW każda (wysokość wieży, słupa lub masztu stanowiącego konstrukcję nośną siłowni wiatrowej, mierzony od poziomu terenu do 140,0 m npt., przy czym wraz z wirnikiem w jego skrajnej pozycji pionowej nie wyżej niż 200,0 m npt.; maksymalna średnica wirnika turbiny – 112,0 m; powierzchnia zabudowy dla jednej wieży elektrowni wiatrowej do 900 m²; minimalna odległość między wieżami 300,0 m) na terenach w okolicy miejscowości Sumiak (na północ od wsi Golin) oznaczonych symbolem R/EW; dalej: zespół elektrowni Golin.

³² Stanowiąca załącznik nr 1 do uchwały Nr XVI/112/16 Rady Gminy z dnia 10 sierpnia 2016 r.

³³ Uchwała Rady Gminy Nr V/31/2019 z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2020-2025.

3. W okresie objętym kontrolą Gmina procedowała sporządzenie trzech planów miejscowych dla lokalizacji siłowni wiatrowych na terenie Gminy, z tego dwóch na podstawie przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych w brzmieniu obowiązującym do 22 kwietnia 2023 r. oraz jednego na podstawie przepisów tej ustawy znowelizowanej z dniem 23 kwietnia 2023 r.³⁴, tj.:

- uchwałami Rady Gminy z 15 lipca 2021 r. przystąpiono do sporządzenia zmian MPZP przyjętych: uchwałą Nr XIII/81/12 (obejmującej tereny zespołu elektrowni Golin)³⁵ oraz uchwałą Nr XIII/80/12 (obejmującej tereny zespołu elektrowni Świątki i Trzcinna)³⁶.

Według uzasadnienia do ww. uchwał, ich podjęcie było związane z wnioskami złożonymi przez właścicieli nieruchomości położonych w obszarze obowiązujących planów miejscowych przyjętych uchwałami Nr XIII/80/12 oraz Nr XIII/81/12, którzy nie mogli inwestować na tych terenach z uwagi na obowiązujące przepisy w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych i zachowania stref ochronnych od tych elektrowni. W zmienionym planie istniały potrzeby: określenia zasad urządzenia terenu pod przyszłe zabudowy; ustalenia funkcji i parametrów zabudowy, w tym w szczególności funkcji usługowej, produkcyjnej i lokalizacji farm fotowoltaicznych; określenia właściwej obsługi komunikacyjnej, gdyż układ dróg w tym rejonie nie był wykształcony. Przeprowadzona została również analiza zasadności przystąpienia do sporządzenia MPZP i stopnia zgodności przewidywanych rozwiązań z ustaleniami Studium. Ponadto wskazano, że w toku procedowania projektu zmiany planów miejscowych zaistniała potrzeba realizacji usług, produkcji i farm fotowoltaicznych, ze względu na brak zainteresowania inwestorów budową obiektów elektrowni wiatrowych, a jednocześnie blokowania innych funkcji produkcyjno-usługowych, których nie można lokalizować z uwagi na obowiązujące strefy ochronne od elektrowni wiatrowych. Kierunkiem rozwoju zabudowy produkcyjno-usługowej wyznaczono wieś Trzcinna, natomiast kierunkiem uzupełnienia obszaru zabudowy produkcyjno-usługowej wyznaczono wieś Karsko, co uzasadniało zmiany wyznaczonych terenów elektrowni wiatrowych na cele związane z planowanymi funkcjami produkcyjno-usługowymi oraz lokalizacji obszarów odnawialnych źródeł energii, w szczególności fotowoltaiki. Do dnia zakończenia kontroli NIK ww. uchwały nie zostały przez Wójta wykonane (pozostawały na etapie podjęcia uchwał przez Radę Gminy).

(akta kontroli str. 125-132, 155)

Sekretarz Gminy wyjaśniła, że uchwały nr XXVIII/176/2021 i XXVIII/177/2021 z 15 lipca 2021 r. miały na celu przystosowanie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego z 2012 r. tak, aby umożliwić realizację usług, produkcji, farm fotowoltaicznych, oraz ochronę funkcji mieszkaniowej. Zaproponowane nowe funkcje nie były zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, dlatego konieczne było podjęcie uchwały nr XXXVIII/258/2022 z 23 czerwca 2022 r., aby dostosować studium do oczekiwań mieszkańców. Uchwałą Nr L/357/2023 Rady Gminy (...) z 26 października 2023 r. Studium zostało zmienione. Miejscowe plany nie zostały do końca przepracowane, ze względu na zmianę przepisów, w szczególności art. 67 ust. 3 pkt 2 lit. a ustawy z 7 lipca 2023 r. (...). Uchwały Nr XXVIII/176/2021 i XXVIII/177/2021 z 15 lipca 2021 r. zostaną uchylone.

(akta kontroli str. 220-223)

- uchwałą Nr L/356/2023 w sprawie MPZP z 26 października 2023 r., przystąpiono do opracowania planu miejscowego, obejmującego lokalizację elektrowni wiatrowych o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z wymaganymi strefami ochronnymi. Granice obszaru objętego planem miejscowym zostały przedstawione na załącznikach graficznych, które obejmowały: obszar w rejonie miejscowości

³⁴ Na podstawie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 553, ze zm.); dalej: ustawa z 9 marca 2023 r.

³⁵ Uchwała Nr XXVIII/176/2021.

³⁶ Uchwała Nr XXVIII/177/2021.

Nowogródek Pomorski, Giżyn i Świątki (załącznik nr 1 – maksymalnie 12 elektrowni wiatrowych); obszar w rejonie miejscowości Kinice (załącznik nr 2 – maksymalnie dziewięć elektrowni wiatrowych) oraz obszar w rejonie miejscowości Trzcinna (załącznik nr 3 – maksymalnie trzy elektrownie wiatrowe). Do dnia zakończenia kontroli NIK procedowanie obejmowało etap zawiadomień instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu MPZP, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego.

(akta kontroli str. 155-156, 172-1181)

Uchwałą Rady Gminy z 25 maja 2023 r. przystąpiono do zmiany Studium³⁷. Według uzasadnienia uchwały, zawarte w nim ustalenia wymagały modyfikacji ze względu na potrzebę wyznaczenia nowych obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW oraz ewentualnie obszarów produkcyjno-usługowych. Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (m.in. turbin wiatrowych lub farm fotowoltaicznych) obejmowała obszary położone na północny wschód od miejscowości Kinice (w kierunku Barlinka, w pobliżu granicy z tą Gminą) oraz na północny zachód od miejscowości Nowogródek Pomorski. Do dnia zakończenia kontroli NIK uchwała nie została przez Wójta wykonana.

(akta kontroli str. 153-154, 254-260)

Sekretarz Gminy wyjaśniła, że odstąpiono od procedowania uchwały Nr XLV/321/2023, z uwagi na niewystąpienie do 23 września 2023 r. do właściwych organów o opinie i uzgodnienia projektu zmiany Studium, uchylenie z dniem 24 września 2023 r. przepisu art. 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (który określał procedurę planistyczną dotyczącą uchwalania Studium), a także wejście w życie przepisu art. 65 ust. 2 pkt 1 ustawy z 7 lipca 2023 r. (według którego w zakresie procedowania zmiany Studium zastosowanie miały przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w brzmieniu dotychczasowym, jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy z 7 lipca 2023 r. wystąpiono o opinie i uzgodnienia projektu Studium).

(akta kontroli str. 236, 240)

Wójt odstąpił od realizacji uchwał Nr XIII/80/12, Nr XIII/81/12 oraz Nr XLV/321/2023, przy czym do dnia zakończenia kontroli NIK, nie wystąpił o ich uchylenie przez Radę Gminy, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 154, 155)

W kwestii konsekwencji dla planów miejscowych lub ich zmian wejścia w życie zmian ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, Wójt wyjaśnił:

(...) 1. *Zmiana odległości minimalnej od zabudowy mieszkaniowej:*

(...) *Elastyczność planistyczna: Gminy mają teraz większą elastyczność w ustalaniu odległości minimalnych, co może ułatwić lokalizację nowych inwestycji wiatrowych.*

Przyspieszenie procesu planistycznego: Zmniejszenie odległości może przyspieszyć proces uchwalania (...)MPZP oraz ich zmian, gdyż nie będzie konieczności spełnienia rygorystycznych wymogów 10H.

2. *Procedury i konsultacje społeczne:*

(...) *Większe zaangażowanie społeczności lokalnej: Mieszkańcy mają teraz większą możliwość wpływania na decyzje dotyczące lokalizacji elektrowni wiatrowych.*

Zwiększona akceptacja społeczna: Transparentne konsultacje mogą prowadzić do większej akceptacji społecznej dla nowych inwestycji.

3. *Wpływ na planowanie przestrzenne:*

(...) *Adaptacja istniejących MPZP: Konieczne może być dostosowanie istniejących planów miejscowych do nowych przepisów, co może wiązać się z dodatkowymi kosztami i czasem.*

³⁷ Uchwała Nr XLV/321/2023 w sprawie zmiany Studium.

Zachęty do tworzenia nowych MPZP: Gminy mogą być bardziej skłonne do opracowywania nowych planów miejscowych, które uwzględniają nowe zasady odległościowe i procedury konsultacyjne.

4. Wpływ na inwestycje w zakresie energii odnawialnej:

Ułatwienia w lokalizacji elektrowni wiatrowych mogą zwiększyć zainteresowanie inwestorów energetyką wiatrową w Polsce.

Konsekwencje: Wzrost inwestycji w sektorze OZE: Zmniejszenie barier planistycznych może przyciągnąć więcej inwestorów do sektora odnawialnych źródeł energii, w szczególności wiatrowych.

Zwiększenie udziału OZE w miksie energetycznym: W dłuższej perspektywie zmiany te mogą przyczynić się do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w polskim miksie energetycznym. (...)

(akta kontroli str. 2, 13-14)

4. Przepisy art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nakładały na Wójta, w celu oceny aktualności studium³⁸ i planów miejscowych, obowiązek dokonywania analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, oceniania postępów w opracowywaniu planów miejscowych i opracowania wieloletnich programów ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67 tej ustawy, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego³⁹.

Wójt wyjaśnił, że uchwałą Nr XXV/171/17 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 29 czerwca 2017 r., w sprawie aktualności studium uwarunkowań i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Nowogródek Pomorski dokonano analizy, o której mowa w art. 32 ust 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

(akta kontroli str. 3, 14, 16-40)

Wójt nie opracował wieloletnich programów sporządzania planów miejscowych, a także nie dokonał analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy oraz oceny postępów w opracowywaniu planów miejscowych i nie przedłożył ich Radzie Gminy VIII kadencji, pomimo takich obowiązków określonych w art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 3, 14)

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpływały wnioski w sprawie sporządzenia lub zmiany MPZP przewidującego lokalizację elektrowni wiatrowych, w szczególności wnioski potencjalnych inwestorów lub podmiotów z nimi powiązanych. W okresie tym Urząd nie otrzymywał wsparcia finansowego dotyczącego opracowania projektu planu.

(akta kontroli str. 152, 213-219, 230-235)

5. Po podjęciu przez Radę Gminy uchwały Nr L/356/2023 w sprawie MPZP Wójt prawidłowo zrealizował obowiązki określone w art. 6a ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Zapewnił ogłoszenie 10 listopada 2023 r., w sposób określony w art. 8h ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania ww. planu miejscowego, określając sposoby, miejsce składania wniosków do projektu planu miejscowego⁴⁰ i ustalił termin na wykonanie tych czynności, który wynosił 30 dni od dnia ogłoszenia. Poinformowano również o terminach publicznych dyskusji nad możliwymi do ujęcia w MPZP rozwiązaniami – 22 listopada 2023 r. (o godz. 15.30)

³⁸ Od 24 września 2023 r. planu ogólnego.

³⁹ Od 24 września 2023 r. z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego.

⁴⁰ W formie papierowej (na adres Urzędu), ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym na wskazany adres e-mail Urzędu lub za pomocą platformy ePUAP.

w trybie stacjonarnym w Urzędzie oraz 23 listopada 2023 r. (o godz. 15.30) w trybie online (za pomocą środków porozumiewania się na odległość). Zaproszenie do udziału w spotkaniu 23 listopada 2023 r., zostało zamieszczone na stronie internetowej Gminy 9 listopada 2023 r. wraz z linkiem do spotkania, umożliwiającym udział w nim za pomocą środków porozumiewania się na odległość. W spotkaniu uczestniczyły osoby wskazane w art. 6f ww. ustawy, tj. Wójt, przedstawiciele GKUA i przedstawiciel inwestora. Spotkania odbyły się w ww. formie i terminach, tj. odpowiednio 27 i 28 dni od podjęcia ww. uchwały.

(akta kontroli str. 155-156, 172-193)

Informacja o ww. ogłoszeniu 13 listopada 2023 r. została przekazana do publikacji pobliskim gminom, tj.: Wójtowi Gminy Kłodawa, Burmistrzowi Myśliborza, Burmistrzowi Barlinka oraz Wójtowi Gminy Lubiszyn. Powyższe odpowiadało wymogom określonym w art. 6b ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

(akta kontroli str. 172-173)

Do Urzędu wpłynęły trzy wnioski złożone przez mieszkańców Gminy. Według propozycji Wójta, uwzględniony został wniosek złożony przez mieszkańców sołectwa Świątki oraz Radną Rady Gminy (wpływ pisma 29 listopada 2023 r. – wniosek o odstąpienie od zamiaru lokalizacji jednej elektrowni wiatrowej w rejonie miejscowości Świątki). Według rozstrzygnięcia Wójta w przypadku pozostałych dwóch wniosków złożonych przez: mieszkańców sołectwa Trzcinna, Radną Rady Gminy oraz Sołtysa sołectwa Trzcinna (wyrażony w piśmie z 7 grudnia 2023 r. – wniosek o odstąpienie od zamiaru lokalizacji dodatkowych trzech elektrowni wiatrowych w rejonie miejscowości Trzcinna) oraz w Sołtysa sołectwa Nowogródek Pomorski złożony w imieniu mieszkańców tego sołectwa (wpływ pisma 8 grudnia 2023 r. – wniosek o odstąpienie od zamiaru lokalizacji elektrowni wiatrowych w obrębie geodezyjnym Nowogródek Pomorski), szczegółowe rozwiązania zostaną wypracowane na etapie sporządzania projektu planu miejscowego.

(akta kontroli str. 186, 190-193)

W wyniku przeprowadzonego postępowania, według zasad określonych § 4 ust. 3 „Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Nowogródek Pomorski, których wartość nie przekracza 130,0 tys. zł netto”⁴¹, tj. po negocjacjach z jednym wykonawcą, 25 stycznia 2024 r. zawarto umowę, której przedmiotem było sporządzenie MPZP dla lokalizacji elektrowni wiatrowych w Gminie zgodnie z uchwałą Nr L/356/2023 w sprawie MPZP⁴². Termin realizacji ostatniego (V) etapu harmonogramu rzeczowo – finansowego ustalono do 18 miesięcy od podpisania umowy. Do dnia zakończenia kontroli NIK, zrealizowano i odebrano - zgodnie z harmonogramem - I etap prac przewidzianych ww. umową, obejmujący m.in.: sporządzenie wzorów zawiadomień, ogłoszeń oraz pism dotyczących uzgodnienia zakresu opracowań środowiskowych; pozyskanie niezbędnych map i materiałów, a także sporządzenie zestawienia wniosków do projektu planu.

(akta kontroli str. 174-175, 194-200, 283-284)

Wójt prawidłowo zrealizował obowiązek określony w art. 17 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W pismach z 6 lutego 2024 r. zawiadomił 35 instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu planu miejscowego o podjęciu uchwały Nr L/356/2023 w sprawie MPZP. Jednocześnie określił termin składania wniosków do ww. MPZP, wynoszący 21 dni od daty otrzymania zawiadomienia. W odpowiedzi na ww. zawiadomienie, pisma przesłało 10 podmiotów, w tym wnioski złożyli Szef Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji Ośrodek Zamiejscowy w Szczecinie; Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie oraz zastępca Dyrektora Oddziału ds. Inwestycji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Zielonej Górze. Z uwagi na

⁴¹ Wprowadzonego Zarządzeniem Nr 10/2021 Wójta Gminy Nowogródek Pomorski z 29 stycznia 2021 r. w sprawie realizacji wydatków, których wartość nie przekracza kwoty 130,0 tys. zł netto; dalej: zarządzenie Nr 10/2021.

⁴² Umowa Nr BRG.272.7.2024.ES.

położenie obszarów objętych uchwałą w granicach trasy lotnictwa wojskowego MRT-24 (strefie niskich lotów), Szef Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP negatywnie zaopiniował planowaną lokalizację elektrowni wiatrowych. Sugestie pozostałych podmiotów nie stanowiły przeszkód w dalszym procedowaniu w zakresie przystąpienia do sporządzenia MPZP⁴³.

(akta kontroli str. 173-174, 187-189, 202-211)

Na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁴⁴, Sekretarz Gminy (z up. Wójta) pismem z 6 lutego 2024 r. zawiadomiła RDOŚ oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Myśliborzu⁴⁵ o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego na podstawie uchwały Nr L/356/2023 w sprawie MPZP i wystąpiła o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Gmina otrzymała od ww. organów wnioski dotyczące sporządzenia ww. prognozy odpowiednio 6 marca 2024 r. i 12 lutego 2024 r.

(akta kontroli str. 174)

6/7/8. Do dnia zakończenia kontroli NIK procedowano plan miejscowy, do którego opracowania przystąpiono na podstawie uchwały Nr L/356/2023 w sprawie MPZP⁴⁶. W związku z tym nie było jeszcze możliwe sprawdzenie wymaganych elementów tego projektu oraz uwzględnienia w nim odległości wskazanych w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, jak również prawidłowości przekazania go do zaopiniowania i uzgodnień. Z powyższych względów nie były także jeszcze do czasu kontroli NIK prowadzone w Gminie konsultacje, o których mowa w art. 8h-8k ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i nie występowało o opinie o projekcie planu miejscowego, o których mowa w art. 17 pkt 6 lit. a i b ww. ustawy.

(akta kontroli str. 174-175)

9. Gmina nie otrzymała od inwestorów wniosków dotyczących sporządzenia zintegrowanego planu inwestycyjnego, o których mowa w art. 37ea ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴⁷.

(akta kontroli str. 3, 15, 152)

10. W okresie objętym kontrolą Rada Gminy nie podejmowała uchwał w sprawie uchwalenia planów miejscowych dotyczących lokalizowania elektrowni wiatrowych na obszarze Gminy.

(akta kontroli str. 3, 8-12, 153-157, 250-252)

11. Rada Gminy 3 kwietnia 2024 r. podjęła uchwałę Nr LIV/395/2024 w sprawie planu ogólnego. Granice przystąpienia do sporządzenia ww. planu obejmowały obszar całej Gminy. W celu wyboru wykonawcy na jego opracowanie prowadzono postępowanie na podstawie zarządzenia Nr 10/2021, w trybie zapytania ofertowego ogłoszonego 29 maja 2024 r. W wymaganym terminie, tj. do dnia 7 czerwca 2024 r. (godz. 12.00) wpłynęło pięć ofert. Zamawiający unieważnił postępowanie bez podania przyczyny,

⁴³ Uwagi i wnioski dotyczyły m. in. uwzględnienia w trakcie tworzenia projektu MPZP zakazów wynikających z uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w sprawie obszarów chronionego krajobrazu; wymogów wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), w szczególności art. 33 ust. 1; zapisów Zarządzenia Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska w Szczecinie, Gorzowie Wielkopolskim i Poznaniu, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016, wskazania dla obszarów cennych przyrodniczo ujętych w „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego”, a także z inventaryzowania przedmiotowego terenu pod kątem występowania chronionych gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk i wprowadzenia ustaleń, które zagwarantują ochronę stwierdzonych walorów przyrodniczych.

⁴⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, ze zm.; dalej: ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie.

⁴⁵ Dalej: PPIS.

⁴⁶ Co obejmowało etap zawiadomień instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu MPZP, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego⁴⁶ (opisano w pkt 5 wystąpienia pokontrolnego),

⁴⁷ Zintegrowane plany inwestycyjne wprowadzono z dniem 24 września 2023 r. ustawą o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 37ea ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dodanej z dniem 24 września 2023 r. zintegrowany plan inwestycyjny jest szczególną formą planu miejscowego.

co przewidziane było w pkt XI ppkt 5 zapytania ofertowego⁴⁸. Informacja o unieważnieniu zamówienia została przesłana 13 czerwca 2024 r. pięciu oferentom, którzy złożyli oferty w postępowaniu.

(akta kontroli str. 156, 269, 273-274, 281, 284, 294-296)

Po podjęciu przez Radę Gminy uchwały Nr LIV/395/2024 w sprawie planu ogólnego, uwzględniając aktualny stan zaawansowania prac, Wójt prawidłowo zrealizował obowiązki określone w art. 13i ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zapewnił ogłoszenie 29 kwietnia 2024 r., w sposób określony w art. 8h ust. 1 ww. ustawy, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania ww. planu ogólnego, określając sposoby, miejsce składania wniosków do projektu planu miejscowego⁴⁹ i ustalił termin na wykonanie tych czynności (do 16 czerwca 2024 r.). Informacja o ww. ogłoszeniu 29 kwietnia 2024 r. została przekazana 34 podmiotom, w tym pobliskim gminom⁵⁰. W odpowiedzi na ww. zawiadomienie, pisma przesłało dziewięć podmiotów. Ponadto wnioski zostały złożone przez 11 osób fizycznych – wszystkie dotyczyły przeznaczenia działek na teren zabudowy mieszkaniowej lub usługowej. Na podstawie art. 53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, Sekretarz Gminy (z up. Wójta) pismem z 29 kwietnia 2024 r. zawiadomiła RDOŚ oraz PPIS o przystąpieniu do sporządzania planu ogólnego Gminy i wystąpiła o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Gmina otrzymała od ww. organów wnioski dotyczące sporządzenia ww. prognozy odpowiednio 17 czerwca 2024 r.⁵¹ i 20 kwietnia 2024 r.

(akta kontroli str. 269-293)

12/13/14. Po wejściu w życie 23 kwietnia 2023 r. przepisów art. 6a-6f ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, Gmina nie otrzymała informacji z gmin pobliskich o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego, na podstawie którego ma być lokalizowana elektrownia wiatrowa. Gmina nie otrzymała również z gmin pobliskich projektów MPZP obejmujących lokalizację elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz wniosków o opinie do tych dokumentów, o których mowa w art. 6d ust. 1 ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

(akta kontroli str. 3-4, 15, 152)

15. W zakresie prawnych warunków lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych mogących ograniczać rozwój energetyki wiatrowej w Polsce Wójt wyjaśnił:

- *ustawa odległościowa – 10H – przyjęta w 2016 roku nakładała wymóg aby minimalna odległość elektrowni wiatrowych od zabudowań mieszkalnych i form ochrony przyrody wynosiła dziesięciokrotność wysokości elektrowni. W praktyce spowodowało to zablokowanie obowiązujących na terenie gminy dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na łączną liczbę turbin wiatrowych - 17 sztuk. W 2023 roku zmiana z 10H na 700 m pozwoliła wykorzystać potencjał w liczbie 13 sztuk. Inwestor uzyskał decyzję środowiskową, jest w posiadaniu warunków przyłączenia do sieci i zgodnie z zapewnieniami planuje rozpocząć realizację w III kwartale 2025 r.;*

- *złożone procedury administracyjne/problemy z MPZP – informowanie gmin sąsiednich, dodatkowe konsultacje społeczne, często wydłużają procedury administracyjne prowadzą do konfliktów między lokalnymi społecznościami;*

- *wpływ na środowisko – ograniczenia wynikające z form ochrony przyrody występujące na terenie gminy Nowogródek Pomorski: korytarze ekologiczne,*

⁴⁸ Na realizację zamówienia zamierzano przeznaczyć kwotę 80,0 tys. zł, podczas gdy w postępowaniu wpłynęła oferta z najniższą ceną w kwocie 120,0 tys. zł brutto. Do dnia zakończenia kontroli NIK nie wszczęto kolejnego postępowania, podjęto działania w zwiększenia kwoty przeznaczonej na realizację zamówienia do 157,0 tys. zł.

⁴⁹ W formie papierowej (na adres Urzędu), ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym na wskazany adres e-mail Urzędu.

⁵⁰ Gminy: Kłodawa, Myślibórz, Barlinek oraz Lubiszyn.

⁵¹ Po przekazaniu dodatkowych wyjaśnień w piśmie z 3 czerwca 2024 r. w odpowiedzi na pismo RDOŚ z 24 maja 2024 r.

Puszcza Gorzowska – Puszcza Bukowa, Pojezierze Myśliborskie, Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 ptasia i siedliskowa, tereny zalesione, wykluczają możliwość lokalizacji turbin na znacznym obszarze. Dodatkowo inwestorzy muszą przeprowadzać szczegółowe analizy oddziaływania na środowisko, co jest czasochłonne, a także może wykluczyć dany teren z realizacji turbin, gdyż negatywnie wpłynie na faunę, florę czy krajobraz;

- społeczna akceptacja – lokalne społeczności często obawiają się negatywnych wpływów elektrowni wiatrowych na jakość życia, zdrowie i wartość swoich nieruchomości. Brak ogólnokrajowej edukacji prowadzi do protestów i oporu wobec inwestycji. Dyskusje jakie odbyły się na początku roku w Sejmie RP na temat wprowadzenia możliwości lokalizacji turbin w odległości 300 m od zabudowań, a także wywłaszczanie gruntów pod lokalizację infrastruktury doprowadziły do mocnego poruszenia w społeczeństwie;

- zmiany w prawie – częste zmiany w przepisach prawnych, brak jasności i spójności regulacji mogą powodować niepewność prawną dla inwestorów, a także wprowadza duże zamieszanie w społeczeństwie. Z kolejnymi zmianami władzy, wprowadza się nowe wytyczne. Procedury od podpisania umowy dzierżawy po uzyskanie pozwolenia na budowę trwają latami i każde tego typu zmiany wiążą się z utratą dużych środków finansowych, a także utraconym czasem;

- lotnictwo - ograniczenia wynikające ze stref lotniczych. Przez teren Gminy przebiega strefa niskich przelotów MRT lotnictwa wojskowego. W połączeniu z formami ochrony przyrody na terenie Gminy powoduje brak terenów pod rozwój turbin wiatrowych. Na etapie składania wniosków do uchwały przystępującej, Gmina otrzymała rekomendację od SSRL SZ RP z 13 lutego 2024 r., że proponuje wybór innych lokalizacji do budowy elektrowni wiatrowych poza MRT-24, co stanie się bez uszczerbku dla SZ RP. Wójt Gminy pismem nr BRG.6722.2.2023.ES z dnia 23.05.2024 r. wystąpił do SSRL SZ RP o zmianę opinii i wydanie pozytywnej rekomendacji;

- przyłączenie do sieci - głównym czynnikiem determinującym rozwój sektora energetyki wiatrowej w Polsce oraz mającym decydujący wpływ na jego docelowy potencjał jest możliwość przyłączenia i wprowadzania do systemu elektroenergetycznego energii wytwarzanej przez farmy wiatrowe. Problem z przyłączaniem nowych jednostek jest szczególnie widoczny w ostatnich latach. W samym 2022 r. liczba odmów przyłączenia do sieci wyniosła 7 023, co przekłada się na łączną moc nieprzyłączoną do sieci o wartości ponad 51,06 GW. W roku 2023 Operatorzy sieci dystrybucyjnych odmówili wydania warunków przyłączenia 7 448 nowych źródeł o łącznej mocy ponad 83 GW;

- ustawa odległościowa – w przypadku wprowadzenia ustawy wiatrowej, która przewidywałaby ograniczenie zabudowy w odległości 500 metrów od turbin wiatrowych, inwestor na terenie dwóch planów w Gminie mógłby zrealizować wszystkie 17 turbin. Wymagałoby to jednak uchwalenia MPZP na terenie Gminy Myślibórz jako gminy pobliskiej, sąsiadującej z Nowogrodkiem Pomorskim. Tereny w gminie pobliskiej musiałyby zostać przeznaczone pod tereny rolne, bez możliwości zabudowy. Oddziaływanie od turbin wchodziłoby nieznacznie na obszar obrębu Ławy w Myśliborzu. Mimo to i tak decyzja należałaby do Gminy Myślibórz.

(akta kontroli str. 3, 6-7, 212)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2018-2024 nie dokonano oceny aktualności Studium i planów miejscowych Gminy, co skutkowało również niewywiązaniem się z obowiązku przekazania ich Radzie Gminy VIII kadencji. Ostatnia ocena aktualności studium oraz MPZP została przedłożona Radzie Gminy w 2017 r., która podjęła w tej sprawie 29 czerwca 2017 r. uchwałę Nr XXV/171/17⁵².

⁵² W sprawie aktualności studium uwarunkowań i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Nowogrodek Pomorski.

W myśl przepisów art. 32 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wójt, burmistrz albo prezydent miasta przekazuje radzie gminy wyniki analiz, o których mowa w art. 32 ust. 1 tej ustawy⁵³, po uzyskaniu opinii gminnej lub innej właściwej, w rozumieniu art. 8, komisji urbanistyczno-architektonicznej, co najmniej raz w czasie kadencji rady.

(akta kontroli str. 3, 14)

Wójt wyjaśnił, że w związku z dynamiczną sytuacją dotyczącą zmian w planowaniu przestrzennym i braku jednoznacznych informacji na temat ich wejścia w życie, w kadencji Rady Gminy w latach 2018-2023 nie przystąpiono do wykonania analizy oceny aktualności planów miejscowych, zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i opracowania wieloletniego programu ich sporządzania, ponieważ ryzyko procedowania było wysokie i wiązało się z poniesieniem kosztów za ich sporządzenie. Planowane przepisy zakładały opracowanie planu ogólnego, w którym analiza dotycząca oceny aktualności planów zostałaaby zawarta. Dla ustalenia potrzeb w zakresie przystąpienia do opracowywania MPZP bardzo ważnym czynnikiem są składane wnioski lub uwagi pisemne bądź ustne. Daje to rozeznanie Radzie Gminy czy Wójtowi co do aktualnych potrzeb w tym zakresie i ewentualne podjęcie stosownych działań. Opracowywanie dokumentów, na które nie ma zapotrzebowania wśród potencjalnych inwestorów, a które pociągają za sobą olbrzymie koszty gminy (...) nie stać. Ponadto Gmina prowadzi rejestr planów miejscowych, który udostępnia dane z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego.

(akta kontroli str. 237, 242)

2. Wójt nie opracował wieloletnich programów sporządzania planów miejscowych. Przepisy art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zobowiązują wójtów, burmistrzów i prezydentów miast do opracowania wieloletnich programów sporządzania MPZP, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego⁵⁴.

W sprawie nieopracowania wieloletnich programów sporządzania planów miejscowych Wójt złożył wyjaśnienia w treści przywołanej w opisie nieprawidłowości nr 1.

(akta kontroli str. 237, 242)

3. Wójt odstąpił od realizacji uchwał Nr XIII/80/12, Nr XIII/81/12 i Nr XLV/321/2023 oraz zaniechał działań w celu ich uchylenia przez Radę Gminy, przez co nie zapewnił rzetelnej realizacji obowiązków w tym zakresie. W podjętych uchwałach, Rada Gminy określając ich przedmiot, powierzyła Wójtowi ich wykonanie.

(akta kontroli str. 125, 129, 154-155, 254)

Sekretarz (z up. Wójta) wyjaśniła, że w związku z dynamiczną sytuacją dotyczącą zmian w planowaniu przestrzennym i braku jednoznacznych informacji na temat ich wejścia w życie ryzyko procedowania planów było wysokie i wiązało się z poniesieniem oraz stratą kosztów za ich sporządzenie, które po zmianie przepisów mogłyby stać się niepotrzebne. Wynika to także z braków kadrowych w Gminie w połączeniu z ilością zadań nałożonych przez ustawodawcę w ramach procedur

⁵³ Według art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w brzmieniu obowiązującym do 23 września 2023 r., w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego, a od 24 września 2023 r. w brzmieniu: w celu oceny aktualności planu ogólnego i planów miejscowych wójt dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego.

⁵⁴ Do 23 maja 2023 r. w nawiązaniu do ustaleń studium i z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach, o których mowa w art. 57 ust. 1-3 i art. 67 tej ustawy, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego.

planistycznych i innych powiązanych. Niemniej Gmina jest świadoma konieczności podjęcia uchwał uchylających te procedury, które zostaną podjęte w najbliższym czasie.

(akta kontroli str. 237-238, 240-241)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Zapewnienie przeprowadzenia analiz, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także przekazywania ich wyników Radzie Gminy, co najmniej raz w czasie jej kadencji, po uzyskaniu opinii GKUA.
 2. Opracowanie wieloletniego programu sporządzania planów miejscowych, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
 3. Podjęcie działań w celu uchylecia trzech uchwał Rady Gminy obejmujących zagadnienia lokalizacji elektrowni wiatrowych, w odniesieniu do których odstąpiono od ich realizacji.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 2 sierpnia 2024 r.

Kontroler
Jarosław Staniszewski
doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektor
Marcin Stefaniak

.....
podpis

Dokument podpisany elektronicznie

.....
podpis